

BOUWEN & INTERIEUR

Alles over
BATIBOUW
WIN 150
tickets!

Duurzaam bouwen

Houten huis op Amsterdam-IJburg
Lage-energiewoning met strak ontwerp

Dossier keukens

- 4 trendy keukenstijlen
- Shopping met de nieuwste toestellen

LENTE 2011
Prijs: € 4,70 - nr 39

Binnenkijken

- 7 reportages
- Nieuwbouw en renovatie
- Nieuwe producten en materialen

Bio

Bruno Vanbesien studeerde architectuur aan Sint-Lucas in Brussel, waar hij sinds 2005 ook zijn eigen architectenbureau gevestigd heeft, op een boogscheut van de Kunstberg. Maar voor hij als zelfstandige van start ging, werkte hij nog bij Pascal François. Vanbesiens werk bestaat vooral uit particuliere woningen, waarvoor hij steeds het 'totaalpakket' ontwerpt van exterieur tot interieur. In zijn ontwerpen komen telkens drie belangrijke peilers aan bod: licht en zicht, perspectief en eerlijke materialen.

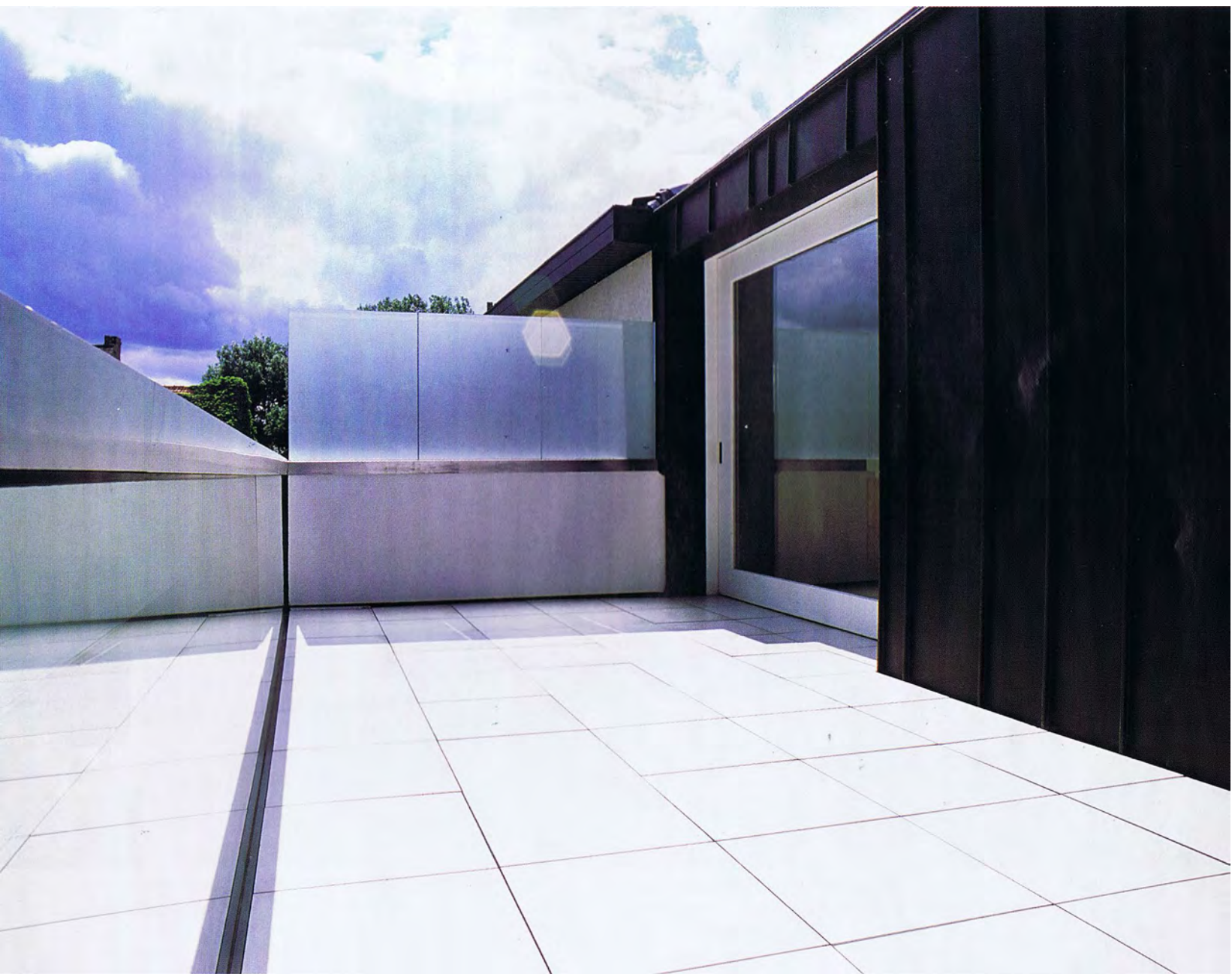
Ontwerpen vanuit het interieur

We keken al lang uit naar deze portretreportage, maar Bruno Vanbesien ook daadwerkelijk te pakken krijgen, bleek nog niet zo eenvoudig. De architect vertrok immers voor een zeven maanden durende reis door Azië. En daar is hij nu – ongeveer een maand na zijn terugkomst – nog steeds van onder de indruk. Ons gesprek begint dan ook met een enthousiaste uiteenzetting over zijn reis en de verschillen tussen culturen en gewoonten. Dit is iets waar hij dagelijks bij stilstaat, zich soms wel eens over opwindt, en waar hij ook als architect mee geconfronteerd wordt.

Tekst: Leen Verstraelen - Fotografie: Tim Van de Velde

Hoewel het niet te zien is, gaat het om een verbouwing. Omdat de voorgevel uitsteekt op een park, werd hier een grote raampartij gemaakt. De leefruimte met het grote raam werd op de eerste verdieping ondergebracht, zodat er geen directe inkijk is vanaf de straat. Op de gelijkvloerse verdieping bevinden zich de slaapkamers, badkamer, wasplaats en garage. Onder het dakraam bevindt zich de keuken. De naden van de zinken gevelbekleding hebben verschillende afstanden om mooi uit te komen aan het raam en de garagepoort.

Aan de achterkant van de woning ligt een groot terras. De zon, die het grootste deel van de dag aan de voorkant van het huis staat, schijnt over het dak heen op het terras. De zonnestrallen banen hun weg ook door de glaspartij links op de foto. Op deze manier kan ook de badkamer achter dit glas genieten van de nodige lichtinval.

Welke invloed heeft deze reis op je beroep gehad?

Bruno Vanbesien: "Ik ben niet opzettelijk op zoek gegaan naar architectuur, en behalve een ontmoeting met een jonge Iraanse architect en een bezoek aan Chandigarh – waar Le Corbusier belangrijke gebouwen ontwierp – werd ik niet vaak met mijn beroep geconfronteerd. Tijdens deze reis heb ik vooral kennis gemaakt met verschillende gewoonten en culturen. Je merkt bijvoorbeeld dat verschillende culturen anders met hun kinderen omgaan. Wij beschermen onze kinderen heel erg, houden ze lang klein en naïef. Veiligheid heeft ook een heel andere betekenis voor ons dan voor de mensen die ik in Azië heb ontmoet. Daar hebben ze bijvoorbeeld nog nooit van veiligheidsglas gehoord, terwijl het hier in België verplicht is. Eigenlijk ben ik ervan overtuigd dat wij nogal overdrijven in veiligheid en de bescherming van onze leefwereld, maar langs de andere kant is het onmogelijk om het op je eentje anders te doen.

Eigenlijk mag je er niet te lang over nadenken, anders wordt het redelijk frustrerend (lacht). In mijn beroep moet ik me ook aan de nieuwste veiligheidsvoorschriften houden, en moet ik uiteraard rekening houden met de leefgewoonten en het referentiekader van mijn cliënten."

Je ontwerpt vooral voor particulieren, heb je ook de ambitie om grotere projecten aan te pakken?

Bruno: "Ik neem enkel projecten aan waarvoor ik zowel het exterieur als het interieur mag ontwerpen. Dat impliceert dus dat ik vooral woningen ontwerp, maar ik zou dezelfde oefening ook wel voor grootschalige projecten willen doen. Dan is de voorwaarde dat het geen lege industriegebouwen of kantoren worden. Ik ontwerp enkel voor mensen die op dezelfde golfengte zitten en dus ook de meerwaarde inzien van een interieur dat de lijn van de architectuur volgt."

De leefruimte met uitzicht op het park. Hier overheerst wit: zowel de muren als de gietvloer uit polyurethaan. De maatkast uit fijnere van zebrano zorgt voor een warme toets. Ze bevat langs de kant van de leefruimte een haard, en plooit zich om de muur naar de keuken, waar ze dienst doet als keukenkast. De kast is even hoog als de deuropening. Een voorbeeld van Bruno's aandacht voor zichtlijnen en perspectieven.

Het interieur is voor jou evenwaardig aan de buitenkant van de woning. Welk deel van het ontwerp komt eerst op papier te staan?

Bruno: "Ik begin meestal van binnen uit. Mensen leven nu eenmaal binnen en willen een mooi interieur. Maar tegelijkertijd wordt alles bepaald door de ligging en oriëntatie van de woning. Want van binnen uit wil je ook een mooi uitzicht hebben op je omgeving. De ligging bepaalt dus grotendeels hoe de ruimtes verdeeld worden, en de verdeling van de ruimtes bepaalt dan weer grotendeels hoe de woning er langs de buitenkant komt uit te zien. En op deze manier worden interieur en exterieur dus tegelijkertijd ontworpen. De vorm, oriëntatie en materialen worden zowel voor de binnen- als buitenkant aan elkaar gekoppeld."

Dat brengt ons meteen bij iets dat steeds opvalt aan jouw ontwerpen: de bijzondere raamuitsneden.

Bruno: "Licht en uitzicht behoren inderdaad tot mijn stokpaardjes. De grootte en oriëntatie van de ramen vind ik uitermate belangrijk. Bij deze

woning geeft de voorgevel uit op een groot park. Daarom heb ik ervoor gekozen om de leefruimte aan deze kant van de woning onder te brengen en hier een grote raampartij te plaatsen. Om toch de nodige privacy te bieden, werd de leefruimte op de eerste verdieping ondergebracht. Daar moesten de toekomstige bewoners – mijn zus en schoonbroer – even aan wennen, want deze ingrepen hadden ze niet verwacht. Maar het is niet omdat het logisch lijkt om de leefruimtes op de benedenverdieping onder te brengen of de voorgevel gesloten te houden, dat dit ook de beste oplossing is. Ik probeer de bouwheer steeds verder te laten kijken dan wat algemeen aanvaard is. Privacy is trouwens zeer cultureel gebonden. Hoe noordelijker je gaat, hoe minder daglicht er is, maar hoe groter de raampartijen en terrassen. Mensen zoeken net datgene op waaraan ze het meest ontberen. Ze geven voor een beetje extra daglicht graag een stukje privacy op. En daar kunnen wij in België nog een voorbeeld aan nemen. Het is niet omdat voorbijgangers een schim of beweging zien door je raam, dat je geen privacy meer hebt. Maar uiteraard probeer ik direct inkijk in een woning ook te vermijden."

De keuken kreeg dankzij haar langgerekte vorm, ook een lange eettafel. In deze ruimte dezelfde materialen als elders in de woning: keukenkasten uit fineer van zebrano, een wit-beige polyurethaanvloer en een werkblad uit solid surface. Het dakraam zorgt ervoor dat ook de bureauruimte op de tussenverdieping mee van het daglicht profiteert.

Ook zeer opvallend aan je ontwerpen: de kleur wit domineert je interieurs.

Bruno: "Dit hangt ook samen met licht. Het daglicht verandert constant van kleur. 's Ochtends ziet daglicht er heel anders uit dan in de namiddag, en ook de verschillende seizoenen hebben elk een typerende kleur. Witte muren veranderen mee, maar als je de muren in een bepaalde kleur schildert, gaat dit effect verloren. Zo wordt een interieur dood."

Ondanks het overwegend gebruik van wit, komen je interieurs niet koel of afstandelijk over.

Bruno: "Dat komt door een van mijn andere stokpaardjes: ik gebruik steeds eerlijke materialen. Als ik hout gebruik, wil ik écht hout of hooguit fineer. Geen laminaatvloer dus. Ook beton, zink, aluminium, of solid surface (lees: type Corian), komen wel eens terug in mijn ontwerpen. Dit niet alleen in mijn interieurs, maar ook in de buitenkant van de gebouwen. De woorden koel of warm zijn trouwens heel persoonlijk. Velen bestempelen witte en strakke projecten als koel of klinisch. Maar voor mij hebben die termen een heel andere betekenis: ik denk dan bijvoorbeeld aan grijze keramische tegels van 60 bij 60 cm met een lichte voeg, aan aluminium afwerkplaatjes, of aan inbouwspots uit de doe-het-zelfzaak. Dit maakt een woning voor mij onpersoonlijk, zo zijn er al te veel gebouwd. Ik ontwerp liever woningen waarin mensen hun interieur kunnen beleven, met meubels die vragen om aangeraakt te worden, met de gepaste verlichting ..."

Dit benadrukt nog maar eens dat het interieur onlosmakelijk verbonden is met je ontwerp. Hoe maak je deze link ook zichtbaar?

Bruno: "De architectuur van een woning komt pas helemaal tot haar recht als ook binnen de juiste perspectieven benadrukt worden. De maatmeubels benadrukken in dit project perfect de zichtlijnen van de architectuur. Deze houten kast met haard is bijvoorbeeld even hoog als de deuropening naar de trap, het bureaumeubel op de vide is even breed als de glaspartij. Door alles met elkaar te verbinden, vergroot je

de perspectieven van een woning. Maar ook buiten is dit gevoel voor perspectieven en zichtlijnen overheersend. Om de naden van de gevelbekleding met het raam en de garagepoort te laten uitkomen, liggen ze opzettelijk niet even ver uit elkaar.”

Wat draagt je voorkeur uit, nieuwbouw of een verbouwing?

Bruno: “Het heeft beiden voor- en nadelen. Bij een verbouwing vraag ik enkel de vrijheid om iets substantieel anders te maken dan de bestaande situatie. Het is heel fijn om je cliënten op deze manier te verbazen. Want je komt steeds met een ontwerp dat ze helemaal niet verwacht hadden. Maar langs de andere kant is het ook heel leuk om werkelijk van nul te beginnen. Het nadeel bij een nieuwbouwwoning is echter dat je cliënten vaak al een heleboel ‘ideale’ woningen gezien hebben en jij komt uiteindelijk met slechts één ontwerp. Hierin moet je dus de troeven van die verschillende ideale woningen kunnen verenigen. En een

nieuwbouwproject is uiteraard ook fijner op een mooie plek dan op een verkaveling.”

Hoe sta jij tegenover duurzaam bouwen?

Bruno: “Ik heb altijd al getracht zo energiezuinig mogelijk te bouwen, alleen al omdat het bijdraagt tot het wooncomfort van de toekomstige bewoners. Duurzaam bouwen is dus iets waar ik al mee bezig was van voor de EPB-voorschriften. Al kan ik me wel ergeren aan de discrepantie tussen de wetgeving voor nieuwbouw en die voor verbouwingen. Voor nieuwbouwwoningen zijn de regels veel strenger, terwijl oude gebouwen vaak ongeïsoleerd blijven. Door de nieuwe regelgevingen verdwijnt architectuur trouwens naar de achtergrond. De bouwsector legt de nadruk op het energieverbruik en hier spelen heel wat bouwbedrijven handig op in. Logisch ook, want het woord duurzaamheid is veel makkelijker uit te leggen aan een toekomstige bouwheer dan de begrippen licht, ruimte en sfeer. Al denk ik wel dat architectuur en duurzaam bouwen in de toe-

Op de tussenverdieping werd een bureauruimte gemaakt. Deze kijkt uit op de keuken.

komst weer in balans komen. In het buitenland, waar duurzaam bouwen al lang is ingeburgerd, wordt inventiviteit in architectuur opnieuw meer in rekening gebracht. Verder ben ik ook met duurzaam bouwen bezig uit ecologische overwegingen. Ik ben bijvoorbeeld heel erg gekant tegen wegwerparchitectuur. Een woning ontwerp je immers met de toekomstige generaties in het achterhoofd. Je ontwerp moet er voor een lange periode zijn. Daarom ook het gebruik van eerlijke materialen. Liever een parketvloer die een leven lang meegaat dan een vinylvloer die na tien jaar vervangen wordt. Ik zoek ook steeds bouwmaterialen die écht te recyclen zijn. Aluminium is hier een voorbeeld van. Pvc is in principe wel te recyclen, maar in werkelijkheid gebeurt dit haast nooit. In dat opzicht vind ik cradle to cradle zeer interessant.”

Tot slot, als je voor particulieren bouwt, zal ook het budget wel bepalend zijn. Hoe ga je daarmee om?

Bruno: “Het grote probleem is dat het gemiddelde bouwbudget door de jaren heen onveranderd bleef, terwijl de gronden veel duurder werden.

Uiteraard heb je al een behoorlijk basisbudget nodig om op een dure grond ook nog eens een kwalitatieve woning te bouwen. En nu de EPB-eisen er zijn, de prijzen van bouwmaterialen de hoogte in gaan, en de meeste bouwers ook meteen hun interieur willen verzorgen, wordt bouwen een vrij dure zaak. Je kan trouwens ook niet onder een bepaalde prijs per vierkante meter zakken als je kwaliteit wilt. Dus moet je mensen ervan overtuigen om net iets kleiner te bouwen, wat erg moeilijk is. We hebben nu eenmaal van die vreemde ideeën, zoals dat elke woning een aparte bureauruimte nodig heeft. Al blijkt dit vaak overbodig. We hebben de laatste honderd jaar ruimte per ruimte geschraapt, en die evolutie moet zich nog even verderzetten. Zo hadden de oude herenwoningen verschillende salons en in de jaren zeventig had iedereen een aparte speelkamer. Nu moeten we enkel nog de bureauroimte of misschien zelfs de aparte eetkamer schrappen. We gaan steeds opener wonen en dat is een gezonde manier om meer woonfuncties te combineren. Zo kunnen we kleiner wonen zonder het gevoel te hebben dat we aan ruimte inboeten.”

Identikit

Architect en interieurarchitect: Bruno Vanbesien

Bouwjaar: 2007

Bewoonbare oppervlakte: 220 m²

K-peil: niet van toepassing

E-peil: niet van toepassing

Budget: niet meegedeeld

Materialen & technieken

Vorgevel en garagepoort: zink

Zijgevel: pleisterwerk op isolatie

Ramen: vaste kaders ingewerkt in de gevel, schuifraam in hout

Vloer: overall polyurethaan gietvloer in kleur wit/beige, behalve aan het bureau waar lamellenparket van notelaar ligt

Trap gelijkvloers: polyurethaan in kleur wit/beige

Trap eerste verdieping: massief zebranohout

Terrastegels: betontegels in dezelfde kleur als de polyurethaanvloer binnen

Werkblad keuken: solid surface

Maatkasten keuken, leefruimte en badkamer: fineer van zebrano, donker gekleurd

Wastafel badkamer: solid surface

Kranen keuken en badkamer: Vola

Isolatie: 16 cm rotswol onder de gevelbekleding, 25 cm rotswol in het dak, 10 cm geïsoleerd pleisterwerk aan de zijkant van de woning

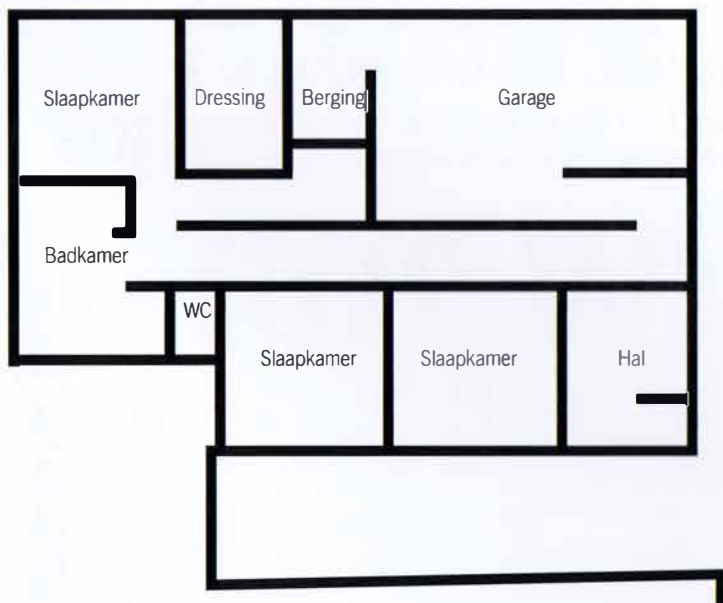
Ventilatie: systeem D met warmterecuperatie

Verwarming: aardgasketel aangesloten op vloerverwarming

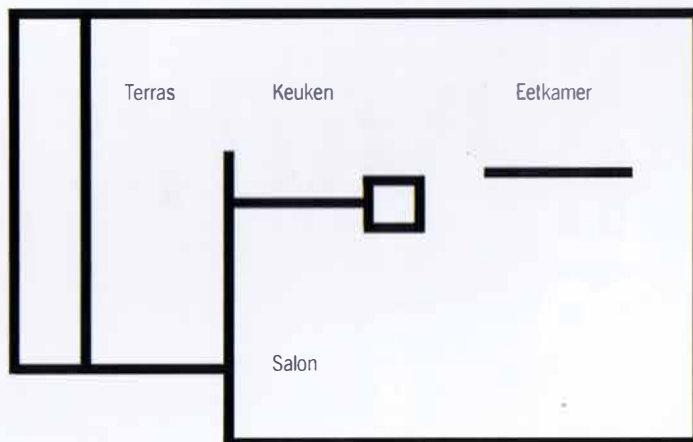
Duurzame maatregelen: zonnepanelen, waterrecuperatie voor het toilet en de wasmachine

In de badkamer wordt de herhaling van kleur en materiaal verder gezet. De wastafel uit solid surface loopt dankzij een maatmeubel in zebrano naadloos over in de badkuip. Hoewel de badkamer vrij klein is, toont ze dankzij dit lange meubel veel groter. Dankzij het raam naar de tuin, genieten de bewoners ook hier van een groen uitzicht. Ook langs de andere kant valt er licht binnen via een glaspartij aan het terras.

Gelijkvloers

1ste verdieping